

“ Gaziantep’te “**KOLEJ**” denince
1963’ten beri tek bir okul akla geliyor ”

GAZİANTEP KOLEJ VAKFI **ÖZEL OKULLARI**

GÜVENLİ
TEKNOLOJİ

Psikolojik Danışmanlık ve
Rehberlik Servisi Kitaplar Dizisi

Anaokul - İlkokul

GÜVENLİ TEKNOLOJİ

Bilişim teknolojilerinde yaşanan baş döndürücü gelişmeler ve özellikle internetin katalizör etkisi ile insanların, çalışma, iletişim kurma ve her türlü günlük ihtiyaçlarını karşılama biçimi sürekli bir dönüşüm halindedir. Günümüzde insanlar, bilgisayar ile çok küçük yaşlarda tanışmakta; evde ve okulda, gerek ödevleri için gerek eğlence için bilgisayardan yoğun bir şekilde istifade etmektedir. Özellikle 1990'lı yıllarından ortasından sonra doğan ve "Z Kuşağı" olarak adlandırılan kesim, gerek nüfus bakımından gerekse kullandıkları yeni teknoloji bakımından önlerde yer almaktadır. Bu kuşak ve günümüz çocuk ve gençleri; genelde teknolojinin, özelde bilgisayar (telefon, tablet vb.) ve internetin etkileşim ve iletişim isteyen kısımlarında en çok yer alan aktörlerin başında gelmektedir. Bu açıdan bakıldığında çocuklar, bilişim teknolojilerini iyi kullanan ve onu ileriye taşıyacak etkenlerin başında gelmektedir.

Bilişim teknolojileri ve internet, sadece yetişkinler için değil; aynı zamanda çocuklar için de oldukça faydalı ortamdır. Çocuklarının, eğitim, eğlence ve iletişim aracı olarak bilgisayardan doğru ve etkin bir şekilde faydalanması adına birçok anne baba, çağa ayak uyma ve bilgiyi daha çabuk ve etkin bir şekilde erişebilmeleri için çocuklarına bu tür imkânları sunmak istemektedir.

Bilişim teknolojileri ve internet kullanımının çocuklara sunduğu olumlu getirilerinin yanında, bilinçsiz kullanımdan dolayı olumsuz etkilerinin bulunduğu da her zaman göz önünde tutulmalıdır.

Bunlar;

1) Zihinsel Becerilerde Bozukluk

Bilişim teknoloji (bilgisayar, telefon, tablet vb.) cihazların başında (ekran başında) fazla vakit geçirmek konsantrasyon bozukluğu ve dikkat dağınıklığı gibi sorunlara neden olabiliyor. Bu durum, çocukların akademik başarısını olumsuz yönde etkileyip, akademik yönde başarısını düşürebiliyor.

Tabi ki, bu sorunları teknolojiye mal etmemek gerekir. Yukarıda belirttiğimiz gibi, bu tür sorunların sebebi, teknolojinin bilinçsiz kullanılmasından kaynaklanmaktadır. Unutmamak gerekir ki teknolojik gelişmeler, insana fayda sağlama amaçlı geliştirilmiştir. Doğru bilişim teknolojiyi, doğru miktarda kullanmak elbette zararlı değil, yararlı bir kullanım şeklidir.

2) Sosyal Becerilerde Bozukluk

Ekran başında çok fazla oyun oynayan çocuk, gerçek hayattan kopuk olabileceği için sosyal becerileri zayıflıyor. Sosyal çevreyle yeterince iletişim, etki-leşim ve paylaşım içerisinde olmayan çocuk, tüm bu ihtiyaç-larını sanal ortamda karşılama çalışabiliyor.

Örneğin; çocuklar, bir oyunda elde ettiği rütbeyi, ulaştığı

seviyeyi bir saygınlık unsuru olarak görebiliyor ve sosyal çevresinde bu özellikleriyle saygınlık kazanmaya çalışabiliyor. Oysa gerçek yaşamda hiçbir önemi olmayan bu unvanların yerini **sevgi, saygı, iletişim ve paylaşım** gibi becerilerin alması gerekmektedir.

3) Olumsuz Duygular (Öfke, korku vb.)

Çocuklar oynadıkları oyunlarda, izledikleri çizgi filmlerinde veya izledikleri videolarda korkutucu öğelere maruz kalabiliyorlar. Hayal ürünleri ile gerçeklik arasındaki farkı tam olarak idrak edebilecek yaşta olmayan çocuklar, geceleri kâbus görme, tek başına kalma korkusu, tek başına tuvalete gidememe gibi olumsuz durumlar yaşayabiliyorlar.

Aynı şekilde şiddet öğeleri içeren oyun veya videolar ile çok fazla meşgul olduklarında öfkeli çocuklara dönüşebiliyorlar.

4) Teknoloji Bağımlılığı

Daha önce belirttiğimiz gibi, bilinçsiz ve aşırı kullanımdan kaynaklanan “teknoloji bağımlılığı”, kişinin bilişim teknoloji ürünlerine ulaşamadığı anlarda yoksunluk hissetmesine, dolayısıyla huzursuz olmasına sebep olan bir durumdur.

Teknoloji bağımlısı olan bir çocuk; ekranda (bilgisayar, telefon, tablet vb.) oyun oynamadığı her an, internette video izlemediği her an kendini mutsuz-huzursuz hissedecektir. Elbette, çocuklara her zaman teknolojik ürün sunmayacağımıza göre ve bunun zaten yanlış olduğunu bildiğimize göre çeşitli kısıtlamalara gitmek zorunda kalırız. Ancak bu kısıtlamalar için gecikmiş olabileceğimizden dolayı çocuğun, mutsuz-huzursuz bir çocuğa dönüşmesine sebep olabiliriz.

Teknolojik bağımlılıktan anlıyoruz ki, bilişim ve teknoloji ürünlerinin bilinçli ve kontrollü bir şekilde kullanılmaması ilerleyen zamanlarda teknolojik zararların katlanarak artmasına sebep olabiliyor.

5) Fiziksel Problemler

Teknolojinin zararları, yalnızca psikolojik bozukluklardan ibaret değil. Bu zararların arasında bir de fiziksel problemler yer almakta. Hatalı oturma pozisyonunda uzun süre ekran başında kalmak aşağıdaki problemleri beraberinde getirebiliyor:

- Göz problemleri
- Bel ve boyun ağrıları
- Bedenin iskelet yapısında bozulma
- Kol, el, parmak uyuşmaları
- Aşırı yorgunluk

Bu maddelere ek olarak, şunu da söyleyebiliriz; Yürüme, koşma, atlama, fiziksel oyunlar oynama gibi kas gelişimini destekleyici aktivitelere ayrılması gereken süreyi, teknolojik cihaz başında, hareketsiz bir şekilde geçiren çocukların fiziksel gelişimi yavaşlar. Bu gibi durumlarda yeterince kalori yakamayan çocukların obezite riskiyle karşı karşıya olduklarını da unutmamak gerekir.

6) Zorbalık, İstismar ve Güvenlik Sorunları

Bu başlığa kadar sıkça “bilinçsiz ve aşırı kullanım” durumlarından bahsettik. Teknoloji zararları arasında aşırı kullanıma bağlı olmayan gizli tehditler de bulunmakta. Mesela; “Siber Zorbalık!”, “Malware(kötücül) ve Spyware (casus) yazılımlar”.

Çocuklar genel olarak, teknolojik ürünleri kullanırken veya internette gezinirken kullandıkları teknolojik ürüne, kendilerine ve ebeveynlerine verebilecekleri zararları düşünemeyebilirler. Örneğin, indirdikleri bir oyun,

uygulama veya tıkladıkları herhangi bir link ile kötücül ve casus yazılımlara izin vererek maddi ve psikolojik olarak bir zarar ortaya çıkabilir. Aynı şekilde çevrimiçi iletişim özelliği olan oyun ve uygulamalarda çocuklar akran zorbalığına maruz kalabiliyorlar. Kötü niyetli yetişkinler tarafından istismar edilebiliyorlar. Yine kötü niyetli yetişkinler tarafından, çocuğa veya ailesine yönelik kişisel bilgiler ele geçirilebiliyor.

Bu tür olumsuzlukların önüne geçebilmek için “Güvenli İnternet Kullanımı” hakkında detaylı bilgiler edinmeniz gerekir. Bunların yanı sıra bilişim teknolojilerinin olumlu getirileri de bulunmakta.

Bunlar;

1) Zekâ Katsayısında (IQ) Artış

Amerikan Cornell Üniversitesi’nden Prof. Tomoe Kanaya, farklı ırklardan ve farklı sosyal gruplardan 9 okulda bilimsel bir araştırma yapıyor. Yaklaşık 9 bin öğrenci üzerinde yapılan bu

araştırmaya göre, mevcut neslin IQ puanları, bir önceki nesilden yüksek çıkıyor. Üstelik Flynn etkisi de göz önünde bulundurularak, her yeni IQ testlerinin, bir öncekilere göre zorlaştırılıyor olmasına rağmen sonuç değişmiyor.

Uzmanlar bu durumu doğrudan teknoloji ile bağdaştırıyor. Çocukların hayatına giren teknolojik ürünlerin sayısındaki artış ve buna bağlı olarak artan uyaranlar, çocukların daha kompleks problemleri çözümleyebilmesi için egzersiz görevi görüyor.

“Küçük yaşlardan itibaren hızlı bir öğrenme sürecine giren çocuk, ne kadar çok şeyle ilgilenir ve ne kadar çok şey görürse o derecede IQ’su ve becerisi artıyor.”

-Psikolog Dr. Ferahim Yeşilyurt

Elbette tüm bu yararlar, teknolojinin doğru kullanılması ile mümkün. Öte yandan, uyaran fazlalığının dikkat dağınıklığına yol açtığını da unutmamak gerekir.

Özetle: Çocuklar için tavsiye edilen günlük ekran kullanım sürelerine uyulursa bilişim teknolojileri yararlı uyulmazsa zararlı olabiliyor.

2) Zihinsel Beceri Gelişimi

Eskiden bir çocuğun yapabileceği beyin egzersizleri, elindeki materyallerle sınırlıydı. Evinde birkaç farklı zekâ oyunu olan çocuk, sürekli aynı egzersizi yapmak zorunda kalıyordu.

Artık imkânlar çok daha fazla!

Hafızasını geliştirmek isteyen çocuklar için hafıza oyunları, dikkatini geliştirmek isteyen çocuklar için dikkat oyunları, görsel becerilerini geliştirmek isteyen çocuklar için görsel oyunlar ve çok daha fazlası teknoloji sayesinde her an elimizin altında. Dolayısıyla, “bilgisayarını veya tabletini araba yarışı oynamak yerine, zekâ oyunları oynamak için kullanan çocuklara teknoloji yararlıdır.” diyebiliyoruz.

3) Öğrenmeyi Öğrenmek

Bilişim teknolojileri ve internet sayesinde artık her evde uçsuz bucaksız bir kütüphane var. Çocuklar, merak ettikleri ve araştırmak istedikleri konular hakkında geniş araştırmalar yapabiliyorlar.

Bu sayede doğru bilgiye ulaşmayı, araştırma yapmayı ve öğrenmeyi öğreniyorlar.

4) Eğitici ve Öğretici İçerik Zenginliği

Tıpkı bilişsel becerileri geliştiren oyun ve uygulamalar gibi eğitici ve öğretici uygulamalar da bilişim teknolojilerinin faydaları arasında.

Yabancı dil öğreten uygulamalar, toplum ve ahlak kuralları üzerine öğüt veren ve ders verici çizgi filmler, matematiksel işlemlerde pratik yaptıran oyun ve uygulamalar ve bunlara benzer bilgiyi

oyunlaştırma yöntemiyle öğreten uygulamalar çocukların erişimine sunulmakta.

Elbette seçilen uygulamalarda ebeveyn gözetmenliği önemli rol oynar. Çocuklar, bazı riskleri öngöremeyebilirler. Hangi uygulamaların faydalı, hangi uygulamaların zararlı olduğu konusunda çocuklara rehberlik yapmayı unutmamalıyız.

5) Yaratıcılık

Görsel tasarım programları, teknik çizim programları, kodlama yaptıran programlar ve benzeri tasarımsal araçlar çocukların yaratıcılığını geliştiriyor. Yaratıcı yönü güçlü çocuklar, değişen dünyaya ayak uydurma konusunda başarılı olabiliyorlar. Aynı şekilde, değişen dünyanın değişen ihtiyaçlarına yeni çözümler üretme konusunda da başarılı olabiliyorlar.

Tüm bunlar, çocuğun kendini tamamlama ihtiyacını karşılamasını sağlar. Bu da duygusal gelişim açısından oldukça önemli bir beceridir; beceriler bütünüdür.

6) Güvenlik

Çocuğunuz cep telefonu kullanacak yaşta olmasa bile acil durumlarda size ulaşabilmesi gerekir. Bu ihtiyacı sağlıklı bir şekilde karşılamak için basit cep telefonları (akıllı çocuk saatleri) üretilmiştir.

Akıllı saatlerin çeşitli özellikleri var. Örneğin, çocuğunuzun arayabileceği numaraları kendiniz belirleyebiliyorsunuz. Aynı şekilde, çocuğunuza hangi numaralardan çağrı gelebileceğini de kendiniz belirleyebiliyorsunuz. Bu sayede çocuğun, tanımadığı insanlarla iletişime geçme riskini ortadan kaldırabiliyorsunuz.

Okullarda çocuklara, acil durumlarda aramaları gereken numaralar öğretiliyor. Akıllı çocuk saatine ambulansın, itfaiyenin numaralarını tanımlayabilirsiniz.

Yeri geldiğinde teknoloji, çocuğunuzun ve toplumun can güvenliğini sağlayan bir kahramana dönüşebiliyor.

Teknolojinin faydaları ve zararları hakkında madde madde, açıklamalı bilgiler paylaştık. Dikkat ettiyseniz; zararlarını anlatan maddeler ile yararlarını anlatan bazı maddeler birbiriyle çelişiyor gibi görünüyor. Mesela, teknolojinin zararlarından bahsederken

“Zihinsel Becerilerde Bozukluk” maddesi paylaştık. Teknolojinin yararlarından bahsederken de “Zihinsel Beceri Gelişimi” dedik. Esasen burada bir çelişki yok. Yalnızca, tüm bu yazının da ana konusu olan küçük bir ayrıntı var:

Bilişim teknolojilerini ve interneti doğru şekilde, doğru miktarda kullanan çocuklar için eşsiz faydalar var. Yanlış şekilde, yanlış miktarda kullanan çocuklar içinse büyük riskler var.

Riskli durumların önüne geçmek mümkün! Günümüzde Z kuşağının temsilcileri olarak adlandırılan çocukların sokakta oyun oynamak yerine tablet bilgisayarlarıyla sosyalleştikleri dikkate alındığında ihtiyaca uygun bilgi güvenliği eğitimlerinin erken yaşta verilmesinin ne denli önemli olduğu sonucuna varılmaktadır. Okul öncesi dönemden üniversiteye kadar eğitimin her sürecinde verilmesi gereken bilgi güvenliği eğitimleri ile öğrencilerin farkındalık düzeyleri artırılabilir. Ebeveynler olarak çocuklarımıza doğru rehberlik yaparsak, teknolojisinin eşsiz faydalarından yararlanmalarına imkân vermiş oluruz.

Kaynakça

- Karaoğlu Yılmaz, F. G., Yılmaz, R., & Sezer, B. (2014). Üniversite öğrencilerinin güvenli bilgi ve iletişim teknolojisi kullanım davranışları ve bilgi güvenliği eğitime genel bir bakış.
- Canbek, G., & Sağıroğlu, Ş. (2007). Çocukların ve gençlerin bilgisayar ve internet güvenliği. Politeknik Dergisi, 10(1).
- Sırakaya, Ö. Ü. M., & Seferoğlu, S. S. Çocukların Çevrim-İçi Ortamlarda Karşılaştıkları Riskler Ve Güvenli İnternet Kullanımı.

Gaziantep Kolej Vakfı Özel Okulları
Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Servisi

GAZİANTEP KOLEJ VAKFI ÖZEL OKULLARI

ANAOKULU

İLKOKUL

ORTAOKUL

FEN LİSESİ

ANADOLU LİSESİ

CEMİL ALEVLİ KOLEJİ

Güvenevler Mah. Hoca Ahmet Yesevi Cad. No: 2 27060 Şehitkamil / GAZİANTEP

Tel: 0342 321 01 00 Faks: 0342 321 35 67

Veli İlişkileri Yönetimi: 0 850 759 60 60

Veli İlişkileri Yönetimi e-mail: velidestek@gkv.k12.tr

www.gkv.k12.tr

